

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libentér. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség: Sz.-István-u. 3. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Merénylet.

(G. B. Z.) Mindennapi eset.

Máder királyi-táblai bírónak a fia el-
lött egy rendőri közeget. Ugy mondják,
bosszúból tette, úgy mondják elzüllött fiatal
ember volt.

Közömbös dolog ma, a Lujza és Chimay
hercegnő-féle szenzációk mellett. Holnap
elfelejtjük, holnapután újabbról beszélnek,
alakjaiban meglepőbbbről, részleteiben gaz-
dagabbbról.

Csak az illavai fegyház protokollumá-
ban lesz nyoma. Ott fogja siratni az a
szerencsétlen fiatal ember eljátszott jövőjét,
azután itthon fogja a bánatos család siratni
azt az élőhalottat, aki csak könnyeket tud-
ott okozni, aki csak szegényt tudott hozni
a család fő becsületese ősz fejére.

Mondjuk a világ nem mond vetőt
felette. Szép tőle az elnézés. Akik ismerik
az előkelő családot, nem vonnak vállat,
hogy a rossz nevelés okozta. Tehát hall-
gatnak; ez is szép tőlük.

Beszéljünk róla mi, ez a hivatásunk,
ez a kötelességünk.

De mi megint csak unalmasak leszünk,
veszünk egy szörszálat, ketté hasogatjuk
bicskával, kitor belőlünk Torquemada lelke,
beszélgetünk a sötét középkor avult pán-
czélos lovagjaival korszellemről és erköl-
csokről és titkon visszashajtozzuk a
nűrenbergi-vasszüzet, a hüvelykszorítót és
a spanyol csizmákat. Ilyenek vagyunk mi

mindig, ha az elevenén csiklandozunk, ha
az igazság fáj, — mert az bizonyos indi-
viduumoknak sokszor fájni szokott.

Előttünk áll a Máderok sarjának el-
szomorító esete, a maga borzalmasságában.
Nem birunk hallgatni fölötte, mert ez a
némaság kínosabb, mint a legsúlyosabb
vád; ez a némaság azt látszik mondani:
— a rossz nevelés.

Beszélünk, mert a mi időnk is meg
van, beszélünk kell!

És mert szólnunk kell, nem mondhat-
juk azt: — rossz nevelés! A Máder csalá-
dot mindenki ismeri Székesfehérváron és
úgy mint itt, másutt is, a társadalomban
mindenütt mélyen kalapot emelnek előtte.
Csak korlátlan tisztelet volt, amit kivivott
eddig magának.

Legidősebb tagját ott látjuk elnökölni,
ahol a magyar törvényeknek érvényt
szereznek, ahol igazságot osztanak. Csupa
bölcse ősz fő ez a tanács, amelynek fejévé
tette őt az egyenes munkásság iránt való
hálás elismerés.

Ott látjuk a családban, mint méltó
biráját házínépének is, akiket általánosan
tisztelnek, szeretik. Gyermekeit becsü-
llettel nevelte fel s a világ becsüléssel adóz
nekik.

Ez az egy, ez a merénylő, ez a gyil-
kos, korán elszakadt a szülői háztól. Ka-
landosabb volt a természete, mint más
fiúknak. Száz közül ilyen ötven. Később
magától megszeliődül, ha belől a feje-lágya.

— Mig otthon volt, jó fiu volt. Szerették,
beczették, mint a többit. Hisz csak olyan
volt, mint a többi. A többi pedig nem lett
gyilkos. Sőt nagyon derék emberekké
nevelkedtek.

Ez az egy kiszakadt a nagyvilágba.
A nevelése jó volt, bizonyára ráhullottak
az anyai csökök homlokára, az anyai
könyvek arczára és az anyai tanácsok ezre,
amely csak jó lehet, amely emel, nemesít,
mikor a saját lábával lép bele az ember
a nagyvilágba.

Belemerült a zajos mindennapi életbe.
Követte a mai társadalmi életet fokról-
fokra, utoljára gyilkolt. Rásütötte a revol-
verét egy másik emberre, mert el volt
keseredve.

Nem a rossz nevelés adta kezébe a
pisztolyt.

Ennek a löporfüstnek a levegőjéből
mást olvasunk ki. Nem tehetünk róla, unal-
masak vagyunk, gyűlöletesek vagyunk, a
békés politikai és társadalmi életben sötét
foltok vagyunk, akik mérget lehelnek.

Mert azt mondjuk, hogy e merénylet
okozói személyében csak azok remeghetnek
bűnös alkotásaik gytmölőse fölött, akik ezt
a korszellemet megteremtették.

A korszellem az, amely a gyilkoló
fegyvert a könnyelmű ifju kezébe adta. A
korszellem az, amely megérte, hogy ölében
ma, hercegnőktől le a szegény deáig a
társadalom minden rétegében tíz ember
közül kilencz defraudál, lop, csal, váltót

A morfinista.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Írta: **Votisky Antal.**

Volt nekem egy szerencsétlen barátom. A
boldogtalan annak az utálatos szenvedélynek
dobta magát a karjaiba, a melynek a neve
morfinismus. Miféle szenvedéseken és gyötrel-
meken kellett keresztülmennie, hogy idáig jutott?
Cseppenkint oltotta magába a halált. Nem olyan
halált, amely rendesen éri az embert. Félelmes,
borzasztó halál ez, mely már akkor elejti az
embert, mikor még él.

Az én barátom csak árnyéka volt az em-
bernek. Az utcán, ha néha kiment — balga,
tétova szeméit nyugtalanul szét hordozva tá-
molygott tovább. Ha meg hazajött, belerogyott
egy székbe, fakó szürke arczát egy irányba
moresztve, mozdulatlanul bámult, bámult előre
kifejeztelen szemével.

Borzasztóak voltak azok a szemek! Ha az
emberre nézett velük, hát visszariasztott annak
a végtelen semmisségnek a kifejezése, ami ben-
nük megnyilatkozott. És félelemmel töltött el
az a balgaság, ami kirítt belőlük. Az a tétova
balgatlanság, mely hasonlított egy halálrészánt
emberéhez, a ki mindenre képes. Pedig azok-
ban a végtelen semmisséget kifejező visszariasztó
szemekben volt valami, ami az embert ijedsége
mellett is odakötötte magához. Olyan hatást
tettek azok a szemek az emberre, mint valami
rettenetes álom; mikor az ember kétségbeeset-
ten menekülni akar valamitől és bének a tagjai.

És mi volt e mellett a test! Sötétbarnává
összeaszott rom.

Mikor — magában igen sokszor — fel-
túrte karjairól az inget, hogy beleszurja ma-
gába azt a fényes, kis, hegyes csövet, melyen
keresztül hajszálnyi vékony sugárban folyt be
a méreg, undorral vegyes iszonyattal fordultam
el. A karon végig a szurások nyomai látszo-
tak, helylyel közel meg volt csomósodva a
bőr alatt az ideg vagy mi. Az egész kar a holt
ember beunyomását tette. Ha az arczra tekin-
tettem, az is. A mi az életre emlékeztetett, az
csak az a végtelen semmisség volt, ami oly
bántón tört elő a szemből.

Együtt laktunk egy darabig.

Ésténként én korán lefeküdtem, míg ő, a
morfinista leült a lámpa elé. Odaszögezte a
szemeit és lassan-lassan szurta magába a kis
tűt, a mely cső is volt egyszerszámú. Aztán
igen sokáig mozdulatlan maradt, teljesen moz-
dulatlan, mintha ott ültében szélütés érte volna.
Gyakran megessét, hogy világos reggel
is így találtam.

A félelmes mozdulatlanságból csak az ra-
gadta ki, mikor vontatott, monoton hangon be-
szélni kezdett. Senkihez sem beszélt, de mintha
mégis irányozta volna valahová szavait.

Fel-felriadtam néha álmomból ezekre az
érthetetlen szavakra. Akkor is ugyanolyan moz-
dulatlansággal meredt ott a széken, a szemei
ugyanazon helyzetben szegeződtek oda a lám-
pára, mint azelőtt. Egyik kezével gépiesen nyult
oda karjához, a melyből kicsüngött a beszűrt tü.
Elgondolkoztam ilyenkor. Ez hát az a sok-

szor magasztalt állapot, a mi a befecskenedést
követi? Az a gondatlan, boldog érzéketlenség!

Gondolataimban megzavart barátom egy-
egy élesebb szava. De ő a nélkül, hogy várta
volna, hogy kérdezősködjem, hadart tovább.

Egy reggel ágya mellett az éjjeli szekré-
nyen egy jókora üveget pillantottam meg. Az
üvegen halálfej volt, tehát méregnek kellett
lennie. Homályosan úgy emlékeztem, hogy az
üveg este telve volt. Reggel ijedten észleltem,
hogy teljesen üres. Az ágyon a szerencsétlen
ember mozdulatlanul, mereven feküdt. Be volt
fordulva a fal felé.

Ösztönszerű sejtentelemről üzve, odaugrottam
az ágyhoz és erősen megráztam az ember ala-
kot. Felébredt.

Örvendtem. Tehát nincs baj!

Amint azonban szemébe néztem, vissza-
ijedtem. Az a fagyasztó semmisség fokozott
mértékben tört ki belőle. Megrettenéssel gondol-
tam: Hátha ez öngyilkos akart lenni?

Aztán czélzásokat tettem erre. De ő csön-
desen, ugyanazon bamba arczczal megcsóválta
a fejét és elmondta, hogy az elemészathetetlen
vagy sarkalta őt az éjszaka, hogy minél többet
és többet oltsen be magába a méregből.

Ezután szokott vontatott hangján hang-
súlyozás nélkül kezdett el gyorsan beszélni.
Elmondta, hogy minden baját felejtí ilyen be-
fecskenedés után. És boldog, érzéketlen állapot
fogja el. Gondatlan, semmi vágya nincs, csak
egy, hogy ez az állapot mindég fenn marad-
jon. És ilyenkor újra „elöveszi a kis üvegcsét,

Mai lapunk 8 oldal.

hamisít, adósságokba merül, sikkaszt, me-
rényleten törí a fejét.

Ravacholok születnek, Hegyieket bör-
tönöznek, Bojcevoakat akasztanak. Hiába
vágják földhöz a romlás Anthéusát, újultabb
erővel ugrik talpra. Romlás fenn és lenn.
Romlás mindenütt.

A korszellem teremti őket, a korszel-
lem gyűr uralma alá bennünket, a kor-
szellem, amely realis, amely ideálok nélküli
való, vallástalan, erkölctelen.

A korszellem műve a szocializmus,
amely hivalkodva hirdeti, hogy a népek
nem kell vallás, nem kell haza és boldo-
gulni fog.

A korszellem műve az anarchia, a
nihil, a kommunizmus, a bomba, a tör, a
gyilkos s az élelmesség a börtönig.

És mindez egy gyűjtő fogalomban
összpontosul, ki merné hinni, — *libera-
lizmus*.

A korszellem liberális. Aki nem is-
teníti, tűzbe vele, minek marad a sötét közép-
korból ijesztőnek vissza.

A korszellem liberális. Az emberek
gondolkoznak, legyenek szabadok, ne
higgyenek a képekben és ócska bibliákban,
pusztuljon a gyűlölt csuha, meg a reverenda.

Pusztítja szocializmus, nihilizmus,
kommunizmus, anarchia mindegy, csak
pusztuljon. Ha nincs, teremteni kell, hogy
pusztítsa. Az ördöggel is szövetségben kell,
ha a liberalizmus általa egy lépést tesz
előre.

Ezt a liberalizmust küzdelemmel szül-
ték, küzdelemmel nevelik kormányok és
sajtó. Csöpörödnek föl egyre-másra, indi-
vidumok pénzzel tönk, mert fizethetlen
hasznót hoznak nekik, népek tapsolnak a
kisdédnek, mert romlott értelmiséggel nevel-
tetnek, mert ezeréves vaskezü urat gyö-
nyörtés porban rugdosni meg.

A kormányok kormányának feje ma:
Bánffy Dezső és méltó tábor.

amelyben a méreg van s a tüszzerű csövecskevel
többet és többet visz be a testbe a halálból.

Igy volt ez éjszaka is. Aztán újra befordult
a fal felé, ugyanazon érzéketlenség fogta el.
Aludt tovább.

Ezt látva, jó gondolatom támadt. Össze-
szedtem összes mérgekkel telt üvegecskéit és
nagy gyorsan elrejtettem a saját ágyam alá.

Aztán meghagyva otthon, hogy hová megyek,
eltávoztam gondtalanul s nyugodtan, mint a ki
jó tettet vitt véghez, mert megmentett egy
ember életéből egy pár napot.

Másfél óra múlva egy hordár jött hozzám,
nagy sebbel-lobbal, hogy azonnal siessek haza.
Ismét balsejtelmek fogtak el. Hátha valami érte
azt a szegény embert ezután az éjszaka után.

Rohantam haza.

Félelmes látvány volt az, a mi élelem tárult.
Az én barátom ott ült szédült arccal az
ágy szélén. A szürke, fakó arcon iszonyu
kétségbeesett vergődést láttam az érzéketlenség
helyett. A szegény emberről a ruhák szerte-
lógak lefelé, míg teste nyomorultan zsugoro-
dott össze. Leírhatatlan az a kifejezés, a mi a
nyomorult arcon tükröződött. Nem emlékszem,
hogy valaha láttam volna ilyet. Egyszer talán,
mikor egy dühöngő örült anyát láttam, a ki a
gyermekét akarta szétépíteni, de le volt fogva.
Szegény barátom arcokifejezése talán ehhez
hasonlított némileg, de mégis nagyobb hatást
tett rám, mert ezen a rettenetes arcon egy-
néhány vastag könyvecsepp pergett lassan lefelé.

Mikor beléptem az ajtón, örült mozdulat-
tal ugrott fel az ágy széléről. Aztán ismét
visszahanyatlott és rekedt, rikácsoló hangon
hörögte:

— A morfiomot! Hová tetted? A hang-

Miattuk ha kell, egy embernek három
lelke van, ha kell egy sincs. Amint a
liberális érdekek kívánják.

Ők mitsem adnak a revolver puffa-
násokra. Az ő lelkük nem remeg meg, ők
nem mondják: „*mea culpa*.” — Ők nem
térnek önmagukba, midőn a romlottság a
legnagyobb hullámokat veri — mondván:
„*est mi csináltuk!*” Nekik úgy van lelkük,
amint ők akarják. Liberalizmus azonban
egy van, ez a szent, amely pusztítja a
papot, a csuhát, a reverendát és gyilkot
ad az ifju kezébe; ennek megdölni nem
szabad.

Gyilkolt az elvetemült fiu. Vigasztalód-
jék a család, hogy a világ az oka s ők a
legártatlanabbak e szomorú eseményben,
az övéké a fájdalom egésze.

Holnap elfelejtük az emberek. Lesz
szenzációsbab, borzalmasabb eset. Kerül,
rohan az idő. Megfordult ott már mérnök,
fiskális, orvos, még miniszter is kerülhet
a vádlottak padjára.

És ha a világ nem mond vetőt fölötté,
hát majd beleszól az igazságos Isten.

Szidalmazzanak bennünket, gyűlölt
foltjait a sötét középkornak, hogy mi hi-
szünk benne!

Lábbal tiport törvény.

— A polgármester büne. —

Lapunk június 14-én megjelent számában
egy beszélgetésből kifolyólag megírtuk, hogy
minő káros következményei vannak a városra
nézve a Felmayer-gyár által megmérgezett
csatorna vizének. Megírtuk továbbá azt is, hogy
a gyár 7 óra óta nem fizet semmit a vízhasználatért.

Elismerjük, nem voltunk kiméletesek a
polgármesterrel szemben. Vádtuk és támadtuk
öt azzal az elkéserevéssel, a mely el kell, hogy
töltsön minden embert annak tudatára, hogy
míg a szegény, önmagukkal tehetetlen embere-
ken néha valósággal brutálisan, az emberi érzés

ban a kétségbeesés és vágy olyan vegyülete
volt meg, amely azonnal megértette velem a
helyzetet.

Telbát ismét befeccskendezni akart és mi-
kor nem találta mérgeit, a ki nem elégitett
szenvedély örjögő állapotba helyezte.

Némán mutattam az ágy alá.

A mohóság, a melylyel odarohant és elő-
rántotta a mérgeket, emlékeztetett engem arra,
mikor egyszer gyermekkoromban az állatsereg-
letben egy éhezettelt oroszánt láttam az oda-
dobott husra rohanni.

Reszkette fogta az üvegeket és a tüt, mi-
közben a verejték el-eltűnt elhalványodott ar-
czáról. Aztán nyögve és ingatag kezekkel
vezette karjához a tüt és szurta mélyebb-
mélyebbre, minden nyomásnál egy-egy meg-
könnyebbült sóhajt bocsátva ki ajkán.

Ez a kép engemet annyira felizgatott,
hogy rettenetes gondolatokkal siettem el ha-
zról, csak hogy ne lássam tovább.

Délben, mikor hazamentem, az én baráto-
mor nyomát sem láttam a reggel lefolyt ese-
ménynek. Nyugodt, érzéketlen egykedvűséggel
ült mint rendesen, sőt fonyadt arczán még
egy mosolyoszerű mozdulatot is észleltem. Ez a
mosoly azon a halott arcon olyan vissza-
tetsző volt.

En azonban mégis örültem ennek. Gyors
elhatározással leültem mellé és dieseretes buz-
galommal kezdtem neki beszélni mindenféléről.
Nemes szándék támadt fel bennem, le akartam
öt beszélni erről a rettenetes szokásról, meg-
akartam menteni az életnek, ki akartam öt ra-
gadni a szenvedély karjaiból. És összeszedtem
minden ékesszólásomat. Beszéltem meggyőző
erővel, csodás kitartással a morfinizmus rette-

fellázításával hajtják végre a törvényeket,
addig egy milliomos gyárral szemben meg nem
engedett és törvénytelen engedményeket gy-
akorolnak. Kiméletlenek voltunk, — de lehetünk-e
mások?

Másfél éve tart a város közönségének
érdekében folytatott harcunk a város adminis-
trációjával szemben; másfél év óta követelünk
igazságot egyképpen minden polgárnak; köve-
teljük a törvény lelkiismeretes végrehajtását
és a törvénytelen ségek elkövetőinek megbünté-
tését. Van-e jogunk hozzá? Nem csak jogunk,
de kötelességünk is ezt tenni! Sokan azt hiszik,
hogy ez tőlünk ónméltúli torzalkodás. Miért e
tévedése egyénem embernek? — Azért, mert
feltűnőnek és hihetetlennek tartják, hogy valaki
érdek nélkül, pusztán olyan kötelességből kifo-
lyólag, a melyért felelősségre csak *önlelkiismerete*
vonhatja, fáradjon, kellemetlenkedjék, magát
gyűlölködésnek tegye ki, — olyan emberekkel
szemben, a kik fizetett hivatalnokai a város-
nak s velők szemben *védelmezzék* meg a város
közönségének érdekét, — velők szemben, a
kiket azért *fizetnek*, hogy örködjének a város
érdekei felett s a kiket a törvény *felelősség*
terhe mellett kötelez ez örködés teljesítésére.

Ime! — ebben a viszás helyzetben leli ma-
gyarázatát az, hogy vannak olyanok — hála
Istennek igen kevesen, — a kik nem tudják
fölfogni, megérteni, követni a „Fejérmegyei
Napló“-nak irányát, a mely abban kulminál s
ebben leli legrövidebb kifejezését: *Fiat justitia!*

Két lapársunk is azok közé a kevesek
közé tartozik, a kik lapunk követett irányát
felfogni és megérteni nem akarják. Ők is azok
közé a kevesek közé tartoznak, a kik soha-
em tudják kijelölni azt a határvonalat, a hol a
magánérdek végződik és kezdődik a *közérdek*.

Nem szándékunk szemrehányást tenni
nekik a múltért, hogy a közérdeket kellőleg
megvédeni elmulasztották, és nem akarunk arra
kiterjeszkedni, hogy a mi lelkiismeretes műkö-
désünk a városnak eddig is mennyit használt.
De azt igenis, — nem a magunk, de a város

netes hatásáról, káros voltáról. Hogy, mikép
teszi tönkre az életet. Ezt a szép életet, ame-
lyet minden nyomor és kíszködésünk daczára
is oly nehezen tudunk otthagyni. Csak a szent
cél lebegett előttem, hogy megmentsék egy
életet az életnek és ez az ideális cél ékesszólóvá
tett engem, aki különben szűkszavú vagyok.

Elővettem minden fegyvert.

Barátom borzadt a szanatoriumoktól. Én
fenyegettem, hogy szenvedélyt tudtára hozom
a világnak, a hatóságoknak, a melyek kényszeri-
tani fogják a rokonokat, hogy öt szanato-
riumba vigyék. Ott majd leszokik iszonyu szen-
vedélyéről.

Hosszu érveléseim között még szentimen-
tális, érzelmi dolgokat is megpenditettem. Végre
sok beszéd után sikerült rávennem, hogy nem
fog többé morfiomot befeccskendeni magába.

Örömtől kifakadva követeltem:

— Add a becsületszavad!

A szegény nyomorult ember megadással
nyújtotta oda kiazott kezét nekem és szomo-
ruan szólt.

— Nem tudod mit kívánsz. Jó, hát becsü-
letszavamra nem fogom többet tenni!

Ez a nyilatkozat engem valósággal büsz-
kévé tett. Már előre büszkélkedtem azzal a gon-
dolattal, hogy egy emberéletet sikerült megtar-
tanom az életnek és a becsületnek. Rózsásnak
láttam magam előtt a világot és ilyen rózsás
kedélylyel mentem is el hazulról dolgaim után.

Nem is jöttem haza estig. Az ilyen sze-
gény embernek sokat kell fáradni, hogy meg-
élhessen. Fáradozásaim közepette azonban ma
— szokatlanul, — mindig az a főlemelő, boldo-
gító érzés vezérelt és segített, hogy jót tettem.
Sohasem volt ilyen boldog napom.

közönségének nevében, — felrójuk nekik, hogy minduntalan *herékeltő* gyanánt szerepelnek. Pedig ha már ők maguk elmulasztják kötelességük lelkiismeretes teljesítését, legalább hagyják szabadon működni azt a lapot, a mely nem ismer más érdeket, mint a nagy közönség érdekét.

Ebben az ügyben is — hisszük — sokkal több jóhiszeműséggel, mint rosszindulattal, — pártfogásukba veszik a törvényteleniséget, s elakarják hitetni a város közönségével, hogy a mit mi irtunk az „rosszindulatu híresztelés“ vagy legalább is, miként azt egyik másik lap-társunk szelidebben kifejezi — tévedés! Nem czáfol meg a czáfolat semmit, de általánosságban kimondja, hogy nem történt semmi törvényteleniség, hanem mi nem ismerjük a törvényt.

Nehogy a város közönsége ez ügy miként állására vonatkozólag tévedésben legyen, részletesen foglalkozunk a czáfolattal s a törvénytellel kapcsolatosan magával a gyár vízjogával is:

A czáfolat.

Mind a két lap ugyanegy argumentumokat hoz fel a vízjog védelmére s azért elegendőnek tartjuk, ha az eredeti formában között a czáfolatot ismertetjük, mely a *Székesfehérvár és Vidékében* jelent meg s a mely a következőkép szól:

A Felmayer-gyár vízjoga tárgyában legilletékesebb helyről a következő értesülést szereztük: *Felmayer István és Fiai* czég vízhasználati jogának igazolása tárgyában a tárgyalás 1891. évi június hó 6-án tartott meg a városházán, s tekintettel arra, hogy a vízjogi törvény értelmében a 20 éven túli gyakorlat alapján a vízhasználati jog megadása iránt kétség nem merülhetett fel, a czég az 1866. óta addig fizetett 100 ft évi díj fizetését a város irányában felfüggesztette az ideig, míg a vízhasználati jogosultság kérdése jogérvényes megoldást nem nyer. Az ügy jelen stádiumában a m. kir. kultur-mérnökség 1898. május 6-án kelt és itt 8125/898. tanácsi szám alatt beiktatott véleményes átiratában

Este aztán fűtörészve siettem haza. Utközben összevadásztam az én morfinistám kedvenc étkeit. Sajtot, mustárt, caviárt, theát és még sok apróságot. Vidámam állítottam be.

Mikor az ajtót benyitottam, láttam, hogy az én barátom nagysebesen eldug valamit. Nem kutattam. Gondolatomban sem volt, hogy valaki becsületszavát megszeghesse. Nyugodtan elkészítettem a theát és a mi legényi vacsoránkat Vidámam caevegve vacsoráztam meg az én barátommal, aki szinte igyekezett minél barátságosabbá lenni.

Azután lefeküdtem. Ő pedig olvasott valamit helyi-kezzel belebámult a lámpába, ismét csak kifejezéstelen szemekkel meredten, mozdulatlanul.

Ejtél felé ismét felriasztott álmomból az a monoton beszéd, amely az ő reudes sajátsága volt. Csendesem feltámaszkodtam az ágyban, hogy szemléljem szegény barátomat. Ő pedig észre sem véve, hogy látom, gépiesen szurta be magába a fényes kis tűt és karján a bőr felduzzadt a bőr alá fecskendezett nagymennyiségű méregoldattól.

Nem akarva hinni a szemeimnek, izgatottan ugrottam fel és földhöz csapva a méreggel telt üvegecskét, haragosan kiáltottam:

— Nyomorult! Ez a te becsületszavad!

Az azonban meg sem lepődve tekintett fel és rezignáltan, az ő szokott monoton hangján mormogta;

— Becsület, becsület, . . . mi az? Az én életem ez!

És száraz ujjával odalökött a földhöz vágott üveghez, a melyből csendesesen folydogált ki a mérgecske a padlóra.

Ezzel újra visszacsúszott a bamba érzéketlenségbe, szemei pedig ugyanezzel a végtelen semmisséggel szegeződtek a lámpára.

En megundorodva költöztem ki még azon éjszaka közös szobánkból.

a czég vízhasználati jogának föltétlen megadása iránt tett előterjesztést, és pedig a 20 évnél régebbi gyakorlat és az állami vegyészeti szakértő vizsgálata alapján. A vízhasználati gyakorlatának módja a víznek esetleges dezinficiálása és a csatorna-meder fenntartási kötségeihez való hozzájárulás kérdése a kultur-mérnöki hivatal fenti számú előterjesztése szerint egy későbbi tárgyaláson leendő eldöntendő. A Felmayer-czégnek a vízhasználati gyakorlása és ezzel egybefüggő kérdésekben elfoglalt álláspontja tehát teljesen jogos; s mindazon ellenséges indulatu híresztelések, melyek újabban a czég irányában lábra kaptak és a »Fejérmegyei Napló«-ban jutottak kifejezésre, törvény-, szak- és tárgyismeret hiányában valók. A czég régi tulajdonosainak városunk közművelődési és egyesületi részére teljesített adományai és köz-ugy társadalmi szereplésük annyi tiszteletet parancsolnak azok emléke iránt, hogy reméljük, hogy városunk józan gondolkodású polgársága a rosszindulatu híreszteléseknek hitelt nem ad, s a függőben levő kérdések elbirálásánál a törvények alkalmazásában megbízik.

Ez a hivatalos czáfolat szövege!

E czáfolatot érdemlegesen és részletesen majd később bíráljuk el s most csak arra szorítkozunk, hogy a benne foglalt ellentmondásokat feltüntessük. A ki ezt a czáfolatot írta az éppen nem kereste az igazságot és olyan homályt hagyott kijelentéseiben, a melyek csak növelik a bizonytalanságot, — pedig az igazság nyelve mindig világos és érthető.

Mert mit mond a czáfolat? Azt — hogy — „tekintettel arra“ . . . „hogy a vízhasználati jog megadása iránt kétség nem merülhetett fel, a czég az 1866. óta addig fizetett 100 ft évi díj fizetését a város irányában felfüggesztette az ideig, míg a vízhasználati jogosultság kérdése jogérvényes megoldást nem nyer.“

Minő számalas indoklás! Egy törvénytelen cselekedetnek! Valaki azért nem fizeti a vízhasználati jogáért járó évi díjat, mert ez az ő eddigi gyakorolt joga s vele járó kötelezettsége kétségtelen! Hiszen éppen azért kellett volna, hogy fizesse! — Ennél számalasabb méntséget nem hallottunk soha!

De van ebben a kijelentésben még más is mondva. A gyár az évi díj fizetését „felfüggesztette.“ Csakugyan a gyár felfüggesztette fel a fizetést? Hát bizonyos adózó kötelezettséget, a melyről a fél is, a városi hatóság is tudja, hogy „kétségtelenül“ meg kell fizetnie, csak egyszerűen felfüggeszthet? Hát ez a 100 forint a Felmayerék által saját jószántukból felajánlott honorarium volt-e? avagy fizetési kötelezettség? Ha ennek a 100 frtnak fizetésére köteleze voltak a gyárosok, akkor annak fizetését ők nem „felfüggesztették“, hanem megtagadták! Ebben pedig nagy különbség van. Mert ez utóbbi esetben nemcsak joga, de sőt kötelessége lett volna a városnak ezt az évi díjat rajtuk törvényes uton behajtani. Mert a fél nincs hivatva túl tenni magát a törvényen, nincs hivatva ilyen önbíráskodásra. Mi lenne, ha holnap az egész város polgársága az adófizetést „felfüggesztené“? Pedig éppen annyi joga volna ehhez minden polgárnak, mint volt a Felmayer-gyárnak.

De tölveszük a legjobb eshetőséget, azt, hogy ez a czáfolat valótlan mond, mikor azt állítja, hogy a vízhasználati jog kétségtelen volt, és föltesszük, hogy a gyár nem bízott benne, hogy megkapja a vízhasználati jogot s azért abban a bizonytalan helyzetben a fizetést is megtagadta. De ha a gyár az ügy lebonyolításáig nem fogadta el a status kvót, a városnak is kötelessége lett volna, amint a gyár a 100 ft évi díj fizetését megtagadta, *eltiltani a gyárat a folyó használatától*. Vagy joga volt a gyárnak a fizetés megtagadásához, s ez esetben visszaut a városnak kötelessége lett volna a gyár vízjogát megvonni, vagy a városnak nem volt joga a gyárat a vízhasználattól eltiltani s ez esetben a gyárnak lett volna kötelessége a 100 frtot megfizetni. — Eppen azért hiába való kísérletezés, ilyen naiv magyarázatokkal indokolni azt a bűnös mulasztást, a melyet a polgármester a város kárára ebben az ügyben követett.

De van ebben a czáfolatban egy másik kiáltó ellentmondás is!

Azt mondja a czáfolat, hogy a kultur-mérnökség „átiratában a czég vízhasználati jogának föltétlen megadása iránt tett előter-

jesztést.“ Pár sorral alább pedig így folytatja: „A vízhasználati gyakorlásának módja, a viznel esetleges dezinficiálása és a csatorna-meder fenntartási kötségeihez való hozzájárulás kérdése a kultur-mérnöki hivatal fenti számú előterjesztése szerint egy későbbi tárgyaláson leendő eldöntendő.“ Hát csakugyan „föltétlen“ megadás iránt tett a kultur-mérnökség előterjesztést. Hiszen ez a czáfolat pár sorral alább önmagá czáfolja meg, midőn azt írja, hogy ugyanabban az átiratban a kultur-mérnökség egy külön tárgyaláson megállapítani kíván három nagyfontosságú föltételt, azaz, hogy a gyár csak egy bizonyos meghatározandó módon; csak a ki ereszett festékes víz dezinficiálása s a csatorna-meder kötségeihez való hozzájárulás mellett használhatja a vizet! — Ilyen látható ferdtései a valónak győzhetik meg leginkább a közönséget arról, hogy mennyire igaztalan dolgot véd ez a czáfolat, mely tele van ilyen neveléségek ellentmondásokkal.

Végül, mint ezeknek az itt ismertetett döntő argumentumoknak konzekvenciáját a czáfolat kimondja: „A Felmayer-czégnek a vízhasználati gyakorlása és ezzel egybefüggő kérdésekben elfoglalt álláspontja tehát teljesen jogos.“ — A milyen az egész czáfolat, olyan s konzekvenciája. És mikor így részletezzük magát a czáfolatot, elégséges volna ehhez hozzá tenni azt a kérdést: „Van a ki ezt hiszi?“ — Bizonyosan gondolkodni tudó ember ilyen nem akad. Csakugyan mi igaz dolgot védünk, nincs szükségünk bujkálódni. Eppen azért, amit ő csak pusztán eltámadnak, mi azt részletesen bebizonyítjuk; — bebizonyítjuk a törvény ismertetésével, hogy a gyár mai víz használata s a polgármesternek ez ügyben követett eljárása törvénytelen.

A vízjogi törvény.

Az 1885. évi XXIII. t.-cz., mely a vízjogot rendezi, minden intézkedésében azon föltételt szolgálja, hogy a vizekben rejlő erő s közgazdasági érdekeknek megfelelőleg kihasználtsanak. S mert a törvény nem tesz különbséget az ipari és mezőgazdasági érdekek között s fölve a vízhasználat egyenlősége, — gondolkodás történik a törvény keretében, hogy az általános közgazdasági érdekek egyesek önkényes tettei által ne veszélyeztessenek. Ezért helyezi a vizeket e törvény a hatóságok ellenőrzése alá.

A Felmayer-gyár vízhasználatát követ kezében tudvalevőleg a csatorna vize a gyár tól kezdődőleg valósággal meg van mérgezve. A halak teljesen kipusztultak s csak egy sereg patkány népesíti be a ronda vizet. — Hi a réten legelő marha iszik a vízből gyomor és bélhurut következtében elhull, de a boncolás alkalmával a szakértő állatorvos minden kétséget kizárólag megállapíthatja, hogy a elhullás a folyó vizével magába vett mérgeket következtében történt. Számos ilyen eset történt, de csak kevesen nyertek titokban szerény kárpótlást. De a csatorna mérges vize mentében mindenféle beszivárog a partján elterülő földek rétegébe s megmérgezi az egész talajt úgy hogy konyhakerti növényeket természetesen sehol sem lehet. Ha még hozzá vesszük hogy a mezőgazdaságra s a kertészetre oly fontos öntözésekre e csatorna vize teljesen használhatatlan; ha felemeljük a városon ávonuló csatorna mérges kigőzölését: — h képet nyerünk azokról a káros és veszedelmes következményekről, a melyekkel a Felmayer gyár vízhasználat a város közönségére jár.

Ha a törvény nem védena meg bennünk e kellemetlenségektől, még akkor sem tudnánk belenyugodni ebbe az állapotba. Akkor is szeveznénk deputációkat, sorra járnánk a hivatalos hatalmasságokat, hogy segítsenek a város nyomoruság helyzetén s egy czégnek érdekben, ne engedjék száz és száz ember érdekét sérteni; ne engedjenek milliókat a szegény ember rovására összehalmozni. És bár az utóbb évek szomorú tapasztalatai eléggé bizonyítják hogy a nagy töke állami védelemben részes még sem hisszük, hogy az egész város panaszkérését elutasítanák.

Igy történe akkor jogaink, emberi jogaink megvédése, ha a törvényhozás bölcs előre

tása már 1885-ben nem vett volna számot a hasonló esetekkel, s a polgárok jogait törvényben nem védelmezte volna meg.

A kik előtt ismeretlen a vízjogi törvény, azok szinte hihetetlennek tartják azt, hogy 12 és fél év óta van szentesített törvényünk, a mely ezektől a kellemetlenségektől megvédelmez. Pedig hogy mi ilyen nyomorult helyzetben vagyunk, annak oka kizárólag csak az, hogy e törvénynek érvényt szerezni az erre hivatott hatóság közeg, a polgármester nem akart.

Mert a vízjogi törvény 24. §-a a következő intézkedést tartalmazza.

24. §. Vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőztetése tilos.

Hogy mily intézkedések szükségesek arra nézve, hogy gyárakból, bányákból és más vállalatokból hulladékok és megfertőztetett vizek beocsáthatók legyenek: az iránt a közegészségügy követelményei és a fennálló használatok tekintetbe vételével a hatóság intézkedik.

Ez a törvényszakasz első részében általában tiltja a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőztetését. Mintán azonban egynémely iparüzletnél a fertőző vizeknek lebecsátása elkerülhetlen, azt bizonyos feltételekhez kötötték meg kellett engedni. De csakis feltételekhez kötötték! Ez irányban elég világos a törvény intézkedése, a mikor azt mondja, hogy „a közegészségügy követelményei és a fennálló használatok tekintetbe vételével.” Tehát csakis úgy engedélyezhető a fertőző anyagoknak vízbe bocsátása, ha ezen követelményeknek előzetesen elég tétetett.

Es mit tapasztalunk a törvény ily világos és határozott intézkedésével szemben? Azt, hogy e törvény életbe lépte óta eltelt tizenharmadfél év alatt a Felmayer-gyár beleeresztette a csatornába az ártalmas anyagokat, úgy mint a hogyan tette régebben, mikor még ez a törvény nem volt meg és sem arra nézve, hogy a közegészségügyi követelmények kielégíttessenek, sem hogy más fennálló használatok (itatás, öntözés) megvédelmeztesse, az intézkedésre kötelezett hatósági közeg, a polgármester egyetlen lépést sem tett.

Es hogy a polgármester 12 és fél évig ez ügyet nem rendezte, ezzel nem pusztán hanyagságot de világos törvénysértést is követett el.

Mert nézzük csak minő rendelkezéseket tartalmaz a vízjogi törvény VIII. fejezete, mely az átmeneti intézkedésekkel foglalkozik.

A vízjog igazolása.

A vízjogi törvényvel az országgyűlés nem akarta és nem akaráhatta a régebben szerzett jogokat megsemmisíteni, s azért az átmeneti intézkedésekben gondoskodott, hogy a megszerzett jogok bizonyos feltételek és körülmények között megmaradjanak, de a jogok gyakorlatát az új törvényhez kötötte, a jogok igazolását pedig záros határidőhöz szabta, nehogy indokolatlan huzavonával az eddig fennállott jogtalan gyakorlatok évek hosszaiig fennállhassanak, még e törvény életbe lépte után is. Erre és a közérdeket sértő vízjogokra vonatkozik a törvény 189. §-a, a mely a következő:

189. §. Jelen törvény életbeléptétől számítandó két év alatt az alispán vagy polgármester köteles a hivatalos lapban és az illető vidéken megjelenő jelentékenyebb lapokban háromszor megjelenő s a községekben is közzé teendő hirdetményben a fennálló vízi művek és a vízhasználati jogosítványok tulajdonosait felszólítani, hogy az általa kijelölt, de a hirdetmény keltétől számított 3 hónapnál, — a jelen törvény életbeléptétől elenben egy évnél — rövidebbre nem szabható határidő alatt, a jogosítványaikra vonatkozó engedélyt mutassák be, vagy igazolják, hogy vízi műveik a törvény életbeléptétől visszafelé számított 20 év óta háborítlanul fennállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértették és mint ilyenek, az illetékes hatóságok által károsaknak találtattak volna, ellenkező esetben a jogosítványok továbbra fennállónak nem tekintetnek.

A törvénynek ez a szakasza, — hogy vissza térjünk a czáfolatra — mindenk előtt nyilvánvalóvá teszi, hogy nem állhat meg az az indoklás, mintha a Felmayer-gyár vízjoga a 20 éves gyakorlat alapján már 1891-ben kétségtelen lett volna. A törvény ugyanis ennél többet,

nevezetesen azt is követeli, hogy fennállott legyen a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértene.

A már előzetesen írottakat nem akarjuk ismételni s feleslegesnek tartjuk annak újabb bizonyítását, hogy a Felmayer-gyár vízjoga másoknak — sokaknak nagyon is jogosult érdekét a legnyilvánosabban sérti. Látható tehát, hogy e törvény értelmében a gyár vízjoga — a czáfolattal ellenkezőleg — nem csak kétséges, hanem egyenes törvénysértés annak további fennállása, mert a fentidézett törvényszakasz utolsó sora világosan kimondja: „ellenkező esetben (ha t. i. mások érdekét sérti) a jogosítványok továbbra fennállónak nem tekintetnek.”

Annak a hivatalos megállapítását, hogy valamely vízjog sértési, nem sérti-e mások jogosult érdekét, szintén szabályozza a törvény.

Es itt ismét vissza kell térnünk arra a szerencsétlen czáfolatra, a mely azt mondja állításának másodszori bizonyítására, hogy a kulturmérőnk is a 20 éves gyakorlat és az állami vegyész szakvéleménye alapján véleményezi föltétlenül igazolandónak. Itt ismét ki kell javítanunk azt a törvénytudó czáfolót, a ki bennünket vádolt törvény nem tudással, hogy az igazolásnál, azt hogy káros-e a víz használata másokra vagy sem? — a hatóság nem az állami vegyész „szakvéleménye alapján” dönti el, hanem mint az alább idézendő törvényszakaszból kitűnik, az illető község érdekelt lakosságának észrevételei alapján.

Mert az igazolási eljárásnak a törvény értelmében a következőképp kellett volna történnie.

190. §. Az alispán vagy polgármester a jogosítványt, illetőleg a 20 évi gyakorlatot igazoló bejelentést az illető községgel közli, hogy arra nézve az érdekelték 30 nap alatt észrevételeket tegyék meg.

Ennek alapján az alispán vagy polgármester a jogosítvány iránt határozatot hoz, mely a féllal és az illető községgel közlendő.

Ha felszólítás történt vagy ha az alispán a jogosítványt igazoltnak nem találta, a féllal jogában áll 15 nap alatt az illetékes miniszterhez folyamodni.

A jogérvényes határozattal igazolt jogosítványok a vízi-könyvbe bevezetendők.

A mennyiben e czéjből helyszini eljárás szükséges, annak költségeit a jogosított viseli.

Ennek a szakasznak első bekezdése kötelezná a polgármestert arra, hogy a 20 éves gyakorlatot igazoló bejelentést az illető községgel közölje, hogy arra nézve az érdekelték észrevételeiket megtehessek.

Nem tudom a polgármester eleget tett-e a törvény intézkedésének? Értesítette-e a város közönségét a vízjogi bejelentésről, olyan módon, hogy arról valóban tudjon is mindenki? Nem tudom felhívta-e az érdekeltéket, hogy észrevételeiket előterjessék? Ha eleget tett a törvénynek a szükséges formák között becsületes lelkiismeretességgel, úgy bizonyosan volt is fölszólító elég. Ha nem tett eleget a törvénynek, úgy ez esetben is szaporította törvénytelen-segeinek számát. — A fő az, hogy ebben a kérdésben nem az állami vegyész szakvéleménye, a hozandó határozat alapja. Állami vegyészről, e helyen, e kérdésben a törvény nem tud!

De térjünk vissza a 189. §-ra, mert még a legfontosabb részével nem végeztünk.

A hivatkozott szakasz bekezdésében azt mondja, hogy a polgármester „két év alatt” (tehát záros határidőn belül) „köteles” lett volna felhívni a vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy vízjogukat igazolják.

Nincs alkalmunk meggyőződni arról, hogy a polgármester eleget tett-e a törvényben előírt kötelezettségnek, megtartotta-e a záros határidőt? — Feltesszük a legjobbat, hogy megtette! Ha megtette, s az igazolást határidőhöz kötötte, Felmayernek legkésőbb 1888. január 1-éig vízjogukat igazolniuk kellett volna. Ha ezt tenni emulasszatták a vízjogi törvény 191. §-a értelmében a polgármesternek a következő lett volna a kötelezése.

191. §. Kik jogosítványukat igazolni nem tudják vagy igazolása végett a kifizető határidőben nem jelentkeznek: új hirdetményben felhívandók, hogy ezen hirdetmény keltétől számított 6 hónap alatt az engedélyt folyamodjanak különben jogosítványuk érvényesítetnek tekintetük vízi műveik fölött a hatóság intézkedik.

Ha a polgármester ezt a kötelezettséget is teljesítette, az esetben az igazolási tárgyalásnak legkésőbb 1888. év folyamán meg kellett volna történnie. S mi történt?

A czáfolat maga mondja, hogy az igazolási eljárást 1891. évi június hó 6-án — tehát 5 és fél évvel később, mint a vízjogi törvény életbe léptet, tartották meg.

Oly világos e helyütt a törvény megsértése, hogy e felől hosszasan nem érdemes beszélni sem. Havranak polgármester vagy a legbűnösebb hanyagsággal, a törvény világos intézkedésének megértésével hajtotta végre a vízjogi törvényt, a miért hivatalos hatalommal való visszaélés miatt állásától fölfüggesztendő, vagy pedig a Felmayer-gyár mulasztotta el idejében a jelentkezést, s ez esetben a törvény 191. §-a értelmében vízhasználati jogát már egy évtizeddel elől elvesztette és ez töle haladéktalanul megvonandó.

Helyszűke miatt ezuttal nem kívánunk többet írni, bár a törvénytelenések láncolata, melyek mellett a Felmayer-gyár itt a város közepén fennáll s a vízjogot használja, még koránt sincs kimerítve.

Most csak rákartunk mutatni arra a rosszindulatra, a melylyel az ismertett czáfolattal a közönséget félrekarolták vezetni. Rákartunk mutatni arra a vakmerőségre, a melylyel Havranak József polgármester a törvényt teljesen negligálva önhatalmulag s önző magánérdekekből a város közönségének érdekét feláldozta a Felmayer-gyár érdekeinek. Ismertetni akartuk a város közönségével ez ügyet, hogy meggyőződjék mennyire lenézte, mennyire kicsinyelte Havranak ezt a szab. kir. várost, hogy megszelte 12 és fél évig elintézetlenül tartani azt a kérdést, mely állandó panasz volt a város egy részének. Akartuk, hogy lássák ezt az embert hü világitásban, a ki egész polgármesterkedése alatt minden jogot, minden törvényt, mely saját érdekével ellenkezett, egyszerűen lábbal tiport.

Kell-e erre szembeötlőbb bizonyíték, mint a Felmayerkét vízjoga? Ha ennek a gyárnak érdekeit több mint 12 éven át törvény ellenére támogatni merészelt, mikor a gyár itt a város közepén áll s az általa okozott károkat száz és száz ember érezte, — mit merészelt tenni Havranak olyan kérdésekben, a hol nem állott az egész város, hanem csak egyes emberek érdekeivel szemben?

Majd rátérünk erre is!

HIREK.

Egyházmegyei hírek. Dr. Hufnagel János nevelő és Szauer László alcuthi helyi káplán dr. Steiner Fülöp m. püspök által a középiskolai hittanári vizsgálo-bizottság póttagjaivá nevezettek ki.

— Püspöki körlevél. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök a napokban adta ki VII. számú körlevelét. Körlevelének elején közli XIII. Leo pápának paduai szta. Antal tiszteletéről szóló brevét és fölívja lelkészkedő papságát, hogy a nagy szent tiszteletét iparkodják minél szélesebb körben terjesztetni, különösen a szegények segélyezésére szolgáló „Szent Antal” nevezett intézmény fölállításával. Ó Fensége Jóssef Főherczeg áldozatkészsége folytán a Lazarista missionarius atyák Pilis-Csabán letelepítették és a missiót tartani akaró lelkészkedő papság rendelkezésére állanak. Közli továbbá a lapunkban már ismertett különféle kinevezéseket és előléptetéseket; az orsz. kath. tanítói segélyalap közp. elnökének felhívását a segélyalaphól

nyerendő ösztöndíjakért benyújtandó folyamodványok ügyében és végül Székesfejérvárott a megüresedett belvárosi plebániára július 25-iki határidővel pályázatot hirdet.

— **Aranylakodalom.** Ötven évvel ezelőtt, 1848. június 17-én esküdtek egymásnak örök hitsetget Budapesten Zichy Nep. János gróf és Kray Irma báróné s ötven év után ma ismét megjelentek Budapesten, hogy hálát adjanak Istennek az ötven év alatt nyert megszámlálhatatlan jótéteményekért. — Az aranymenyegző felszázados évfordulója épp Jézus szentséges Szívének ünnepére esett ez évben, nem csoda tehát, hogy a szelid lelkű jámbor Zichy grófné azért, hogy a jézustársaságiak iránt táplált ragaszkodását kimutassa, a jézustársaságiaknak a szent Szivről nevezett templomában tartotta meg aranymenyegzőjét. A szent misét a grófné határozott óhajára Tomcsányi Lajos jézustársasági atya tartotta, ki este is, midőn a szufolágis megtelt templomban a szószékre lépett, meleg szavakban emlékezett meg az áldott szívű grófi család örömmünepéről. A jézustársaságiak finom izléssel diszitett templomukat ez alkalomból gyönyörűen kivilágították.

— **Püspöki látogatás.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök e hó 15-én megtekintette a dinnyési templomot és az iskolát s az ott tapasztaltak felett legnagyobb megelégedésének adott kifejezést.

— **Concursus.** A székesfejérvári püspöki szeminariumba a növendékek július hó 2-ik napján délelőtti 10 órakor vétetnek fel a püspöki palotában. Fölvétetnek pedig a gymnasium 5. és 6. osztályra és 1 évi theológiára. A fölvétetni óhajtok tartoznak a jelzett időre iskolai bizonyítványokkal és keresztlevelükkel személyesen megjelenni.

— **Paulovits sajtópöre.** A budapesti sajtóügyi vizsgáló-bíró f. évi június hó 13-án kelt 4527/898 számú végzésével, Paulovits Ferencnek a „Fejermegyei Napló“ ellen indított sajtópereben, a lapunk felelős szerkesztője által felajánlott bizonyítékok alapján Paulovits Ferenc volt katonai nyilvántartó ellen, elrendelte a vizsgálatot.

— **Az uhlaúsusok emlékünnepé.** Szép ünnepélyt rendez e hó 24-én a Székesfejérváron állomásozó br. Gubern nevű viselő 12. uhlaúsus ezred az 1859. és az 1866. évi hadjáratok emlékezetére. A nevezett napon délelőtti 10 órakor a székesegyházban ünnepélyes gyász isteni tisztelet tartatik a hadjáratban elesett vitézek lelkiüdvösségéért, mely után az ezred altiszteji és közlegényei közt az e czélra tett alapítványok kamataiból jutalmak fognak kiosztatni. Délután 5 órától kezdve a lakatanya udvarán katonazenekar játszik, mely alkalommal az ezredparancsnokság a közönség részére szabad bemenetelt engedélyezett.

— **Párbaj.** Ádáz mérkőzés folyt le tegnap reggel a „Fekete Sas“ szálló disztermében. A múlt hónapban valami becsületsértési ügy tárgyalatott a székesfejérvári járásbíróság előtt és itt dr. Krausz Zsigmond, a panaszlott felek ügyvédje valami olyanféle megjegyzést tett a mit Schulhof Emil tartalékos hadnagy magára nézve sértőnek talált. Bizonny „affaire d'honneur“ lett a dologból s miután a békés kiegyenlítés nem sikerült és a becsületbíróság kimondta a szentenciát, hogy Krausz köteles elégtételt adni, szembe állították a feleket, hadd döntsön a kard, ősi szokás szerint. Anyai jóindulat még is volt bennük, hogy lehetőleg kimélni óhajván a haragosok testi épességét, csak az „első vér“-ig való dulakodásban állapodtak meg. Ahogy összeverődtek a kardok, s egyidejűleg a tanuk fogai, az a bizonyos „első vér“ Krausz ur keze fejéből sietett kibugygyanni, azaz hogy csak kiserkedzeni, mire a segítők a küzdelmet befejeztetnek nyilvánították. Biz' azért

kár volt annyit értekezni négy művelt embernek, illetve hatnak, mert olyan karcolást akarmelyik sajátkezüleg borotválkozó embertársunk is produkál merő véletlenségéből, minden rossz indulat nélkül, még csak közönség se csődül a csodájára. De hát ki tehet arról, hogy manapság így szokás megreparálni a becsületet.

— **Novena.** Jézus sz. szívének tisztelésére rendelt 9 napi ájtatosság csütörtökön, június hó 16-án este 6 órakor bevezető szent beszéddel vette kezdetét a Ferenczrendűek templomában. „*Ime a szív* — így szólott Jézus szent szívére mutatva 1675. év Urnap nyolczada alatt egy szentéletű francia apácának Alacoque Mária Margitnak, ki a templomban imádkozva szeméit az oltáriszentségre függeszté — *ime a szív, mely annyira szerette az embereket, hogy önmagát mintegy felémlesztette, hogy az emberek iránti szeretetét megmutathassa. Az emberek legnagyobb része ezért nemcsak, hogy nem hálás irántam, mi több tiszteletlenséggel illetnek. Ép azért megkívánom, hogy Urnap nyolczada utáni péntek az én szívem különös tiszteletére legyen szentelve. És ígérem, hogy a kik ezen a napon az Oltáriszentséghez járulnak, engesztelésül azon sok tiszteletlenségért, melyben a méltatlan áldosók részéről illettem, sz. szívem bőséges áldásaiban részesülnek.*“ A szentéletű apácaza mindent elkövetett, hogy az Úr Jézus kívánsága teljesítessék. Hosszu és szigoru vizsgálat után végre nyilatkozott az egyház, az ájtatosságot helybenhagyta, ajánlotta s IX. Pius pápa pedig 1856. augusztus 23-án kelt decretumában Jézus sz. szíve ünnepét az egész anyaszentegyházra kötelezővé tette. — A jeget mi más olvaszta fel, mint a melegség, a vizet mi más forróvá, mi más, mint a tűz, a közönyt, a hidegséget, a fásultságot a lelki élet terén mi melegíti, ha nem a szeretet? S e szeretet Jézus szent szívében található fel. Igen, minél jobban távolodnak az emberek Istentől, annál jobban közeledik Isten feléjük s ezt érzik országok s egyesületek s azért iparkodnak magukat Jézus szent szíve oltalmába ajánlani. Igen, meneküljünk csak Jézus szent szívéhez, hogy a mindig nagyobbodó üldözöttek s megpróbáltatások alkalmával legyen honnét vigaszt meríteni.

— **A ganétorlat.** Ugy-e furcsa szó ez?

— de a szaga még furcsább; szinte megkönynyebbülnen sóhajtottunk föl, hogy végre ma a városatyák szétgurították ezt a pöczefészket. Ma délután tartatott meg a Felmayer-gyár mögött levő csatorna hivatalos megvizsgálása, melyben résztvettek Reé István főkapitány, dr. Bierbauer Viktor főorvos, dr. Arokey Antal kerületi orvos, Vinkler Vilmos főmérnök és Say Ferencz építőmester. Gyönyörűség volt látni, hogy bukdácsolnak a derék urak abban a büzös sárban, a mit a csatornatisztításkor kihánytak a partra, de azóta — bár ezt az utat sokan járják naponta — még senkinek sem jutott eszébe onnan eltakarítani. A vizsgálatnak az lett az eredménye, hogy azt a gátat, a mivel a csatorna vizét elrekesztették s a mit a fönt említett trágyával lég- és vízmentesen betapasztottak, a gyárosok eltávolítani köteleztettek, s rögtön hozzá is láttak a munkához, Most még hátra van a csatornameder ezen részének kitisztítása s reméljük, hogy most már végre azt a kátyut sem bízzák továbbra s a mindent ingyen fölszikkasztó nap jóindulatára, hanem hozzálatnak onak elhordatásához. Annnyival is kevesebb vesződséggel jár ez a mai kirándulás után, hogy egy-két kilónyi a fentisztelet urak cipőjére ragadt belőle.

— **Ungyilkos főmérnök.** Angyal János nyugalmazott államvasuti főmérnök, ubai lakos már hosszabb idő óta betegeskedett s ez annyira elkeserítette, hogy háziorvosát dr. Csák Mátét többször kérte, hogy adjon neki valami hirtelen ölő mérget, a mi megszabadítaná szenvedéseitől. Az orvos vigasztalta, de Angyal meg volt győződve bajának gyógyíthatatlanságáról s végre is a halálba menekült tőle. Teg-

napelőtt délelőtt öcsesét Angyal Bélát, ki vele együtt lakott, kiküldte szobájából azzal, hogy ő pihenni akar, ugyszintén gazdaasszonyát is, a kinek már előbb föltűnt gazdájának különös viselkedése. Míg azok a ház távolabb eső részében foglalatokodtak, ő csakugyan pihenésre készült, hosszu, örök pihenésre. Lefeküdt az ágyba, aztán revolvért fogott és szíven lötte magát. A lövést senki sem hallotta ma a házbéliek közül, de később öcsese rosszat sejtve benyitott a szobába és ott látta az öreget ágyán fekvé, vérében, holtan. Rögtön értesítette a házi orvost s az előjáróságot, a kiknek már nem volt egyéb teendőjük, mint hogy jegyzőkönyvet vegyenek föl Angyal János hullájáról, a ki míg élt nem tudta megszívlelni a krisztusi vigasztalást, mely azt mondotta: „Türöké és szenvedőké a mennyeknek országa.“

— **A méhész-egyletnek.** Sötér Kálmának „A méh és világa“ című érteke, nagy művét, mely 2 vaskos kötetben a méhészet elméleti részét, — 2 kötetben pedig a gyakorlati méhenyészést ismereteit tárgyalja történeti kútforrások alapján az ó-kortól napjainkig, Darányi Ignác földmívelésügyi minister ajánléképen megküldte a „Fejermegyei és székesfehérvári méhész-egyletnek.“ Sötér méhészeti munkáját nem a nagy terjedelem, hanem tartalma teszi becsessé; mert ily tudományos alapon irt s mindemellett a gyakorlati kezelési is könnyen megérthető módon tárgyaló mű eddig még a külföldi méhészeti irodalomban sem látott napvilágot. A ki e nagyszabásu munkát átolvasni vagy tanulmányozni akarja, annak Magó Károly méhészegyleti titkár azt készséggel át fogja adni.

— **A gyilkos pálinka.** Nagy pálinka kedvelő volt Oláh Ignác felcsuthi lakos, végre is az okozta vesztét. E hó 9-én délelőtti Új-Barokra indult egy ismerőseivel kaszát venni, de mielőtt utnak eredtek volna, betértek a Mózsához egy kis szíverősítőre. Így aztán felhangolt állapotban indultak a kasza vásárlásra, a minek megtörténte után Új-Barokon még hét deczit bevettek a tüzitalból. A szomszéd érezvén hogy gyöngül, kijelentette Oláh Ignác előtt, hogy ő majd lassacskán elballag, úgy is fáj a lába, majd utoléri ha iparkodik. Azonban ő is csak a falu végéig iparkodott, ott aztán egy fa árnyékában pihenőre tért és szerencsésen elszenderedett. Később aztán Oláh is fölszedelőzködött és neki tántorodott a felcsuthi utnak, hanem feljég sem ért, úgy földhöz teremtette a gyanútlanul magába szedett pálinka ereje, hogy a maga erejéből többé föl se kelt onnan. Mire az arra menők rákadtak, akkorra már utolsó rugott a szerencsétlen.

Közgazdaság.

A gabona árak.

* * * Gabona árak és morális: két egymástól teljesen független fogalom, melyek között összekötő kapcsolatot keresni logikai képtelenség. De csak az első pillanatra. — Ha a gabonaárak alakulását, jobban mondva alakítását figyelemmel kíséjük; ha az árak alakulásainak eszközeit, módját, célját közelebbről vizsgáljuk, úgy azonnal akadunk benne erkölcsi elemekre, melyek épen úgy kihatnak egyes körök, s így közvetve az egész társadalom erkölcsi életére, mintahogy az árak alakulási legfőbborszó irányító befolyást gyakorolnak a társadalom, a termelő és a fogyasztó anyagi életére, és már így is, bár gyenge, de mégis irányító erővel hatnak a társadalom szellemi életére is. És itt nem csak az inséges idők kivételes árairol beszélek, hanem a rendes idők napi árfolyamainak hullámzásáról. Vizsgáljuk a kérdést közelebbről.

Minden, a mi az anyagi élet első föltételét egyéni célok elérésére használja föl; minden, a mi az anyagi élet föltételét játék szenvedélyének kielégítésére használja eszközül, már alapjában véve erkölctelen és így következményeiben is szükségtelenen erkölcsi jelleget fog ölteni. Azok pedig, a kik a tözsdén a

gabona árakat nyereszkesedési vágyból igazgatják, ezt tesszük s így közvetve részint az anyagi élet föltételének kicsinyítésére, részint pedig arra tanítanak, hogy a rendes életföltételektől eltérve, még mások kárára is, a kényelem rendetlen életmódját fogadják el. Azt megengedem, hogy az első sorban csak egy szűkebb körben lesz majd észlelhető, de jellegénél fogva e kör egyre szélesedni fog. A gabona árak alakulását mindenki figyelemmel kíséri, de figyelemmel kíséri az alakulás eszközeit is s előbb-utóbb megismeri a tőzsdé manőver jellegét s e jelleggel együtt megfogja ismerni a csábokat is, melyek oly életmód elfogadására ösztönöznek, melyben a munka és a jövedelem megfordított arányban állnak. Minél kevesebb munka annál több jövedelem s ez a körülmény könnyen a demoralizáció útjára lökhet.

És ezzel nem azt akarom mondani, hogy mindenki a gabonával és a tőzsdén fog nyereszkesedni, hanem azt, hogy a tőzsdé hazug eszközeit iparkodni fog azon körben és azon kör életének elemeire alkalmazni, melyben a tőzsdé lovagok helyét a tőzsdétől távol eső körökben a kalandosok, vagy nevezzük igazi nevükön a csalók fogják betölteni. Hasztalanul akarnák tagadni, hogy a tőzsdé játéka az egyéni életet nem befolyásolja. Ez szükségszerű következmény épen úgy, mint a hasonlóság egyének csoportosulása erkölcsseit nemcsak közli a társadalommal, hanem a folytonos érintkezés révén el is fogadtatja. És hogy ez nem csak a gabona tőzsdéről mondható el, hanem a differenciális tőzsdé játékokról általában, ez nem menti, hanem súlyosbítja a bajt.

De tekintsük a gabona árának tőzsdéi hullámzásait más pontból. A tőzsdelovagok megkötött üzleteikkel, melyekben fiktív számokkal dolgoznak, a gabona árát lenyomják, mert a kötött üzletek szerint a gabona készlet az évi szükségletet nem csak fedezi, hanem még a jövő év esetleges rossztermését is képes kiegészíteni úgy, hogy a gabona hiány érezhetővé ne váljék, s hogy így e hiány nyomán inség ne támadjon. Oly alacsony az ár, hogy a szegény földműves gabonájának árával még életszükségeit sem igen képes fedezni. Pedig a készlet csak fiktív, s az esetleges szűk termés után így nem csak a gabona, hanem a földművelő népnél a pénz és a kenyér hiány is érezhetővé válik. Beáll a drágaság, az inség, a mit ki lehetett volna kerülni, ha a gabonakészletnek megközelítően realis meghatározása szerint szabják meg a gabona árát, nem pedig a tőzsdé spekulánsok érdekei által kötött gabona mennyiség alapján. Jogosan kérhetem, hogy mikor a nép így saját kárára tudja megcsalását, vajjon nem érez-e lelkében oly erkölcsi visszahatást, mely a közéletben is érezhetővé fog válni, hogy a jóra törekvő erkölcsi erje nem fog-e fogyni s nem fogja-e maga után vonni a közélet hanyatlását? Mindenesetre. És ha ez áll, akkor mégis csak el kell ismernünk, hogy a gabona árak és a morális között van összefüggés, sőt kölcsönösség is.

Vagy tekintsük az ideit esetet. Az év elején, a tavasszal, mikor még nagyon jó termés-kilátások voltak, a gabona ára egyre emelkedett, daczára a jó termés reményének oly magasra emelkedtek, ami ő magasau évtizedek óta nem álltak. A gazda reménykedett, bizott az állan-

dóságában, azt hitte, hogy az ideit magas árak segítségével kiheveri bajait, melyek a tavali rossztermésből kifolyólag özönével áradtak rá. Mikor a termés-kilátások rosszabbodtak, reménye azért még nem ingott meg. Kárpótlást remélt a magas árakban. De mi történik egyszerre? A gabona árak rohamosan kezdenek csökkenni, s mire az aratáshoz érünk, alighanem a régi alacsony árért lesz ismét kénytelen gabonáját elkotyvetyélni. És mi magyarázza meg az áresőkkenést? Hiszen az év elején a jöterméskilátások daczára is emelkedtek az árak, a később rossz termés-kilátásoknak tehát csak annál inkább kellett volna az árakat emelni. Egyszerűen az, hogy akkor sehol nem létező gabona mennyiségeket adtak el a bürzén, most pedig egyre közelebb érnek az időponthoz, mikor realis mennyiségeket készpénzért kell megvenni. Az árakat tehát a foglalkozás híján tőzsdén játszó gabonakereskedők most kénytelenek lenyomni, mert ismét saját érdekük hízalatairól van szó a szegény termelő rovására.

Hoy ezen játéknak nagyon is sok köze van a morálshoz, hogy ez a tőzsdén játszó gabonakereskedők erkölcsi valójára nagyon is jellemző, azt hosszasan bizonyítani nem kell. Nem is ezzel akarok foglalkozni. Ennek a dolognak más oldala is van. A nép föltétlenül tudatára fog ébredni a valóságnak, s ha erre magától képes nem volna, vannak a nép érdekében önzetlenül feltű emberek, akik ezen igazságra megtanítják. És mi lesz annak a következménye, mikor a nép megtudja, hogy magának, családjainak, sorsosainak jóléte, az ebből folyó boldogság azoknak a kénye kedvétől függ, akik a bürzén az ő kényerének, az ő boldogságának, anyagi jólétének a rovására akarják egymás zsebéből a pénzt kilopni? Mi lesz annak a következménye, ha a nép ezen tények ijesztő valóságára fog ébredni? A hatás a népre csak erkölcsi lehet, s a visszahatás a köznek anyagi és erkölcsi élet mezején egyaránt. Ez az igazság kétségtelen vonhatatlan, s ez az igazság igenis bizonyítja azt, hogy a tőzsdét az erkölcsi élet érdekében is erőteljes kezekkel kell megfékezni, amivel még nem is mondtuk azt, hogy a tőzsdé intézménye minden ízében káros, s így eltörendő, hanem csak azt, hogy a tőzsdét nem szabad a monokónál is veszélyesebb játéknak alacsonyítani, nem szabad megegedni, hogy a lélek kufárok tanyájává süllyedjen!

KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

P. S. Előfizetése augusztus elsején jár le. Az elmaradt számokat póstára tettük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ch. R. A »külső alkalmi körülmény folytán« elkövetett »innormálítást« szívesen megbocsájtnék. Gyöngédségünk azonban nem terjedhet annyira, hogy megszívéljük azt az innormálítást, miszerint az erdő fája már júniusban hullatja a levelét, ha csak a fészekpusztító gyerekek le nem vernek egy-néhányat. Tehát ha címet keresnénk a vershez, szerintünk »Rejtély« volna a legalkalmasabb, de nem tesszük már csak azért sem, mert ebből a poemából vénájának hanyatlását látjuk. Talán önt már megcsipte az ősz »dérzele«? Hogy a saját kifejezésével éljünk,

nevet nem adunk a gyermeknek sőt azt tesszük vele, a mit a spartaik tettek a gyöngé csecsemőkkel — megsemmisítjük. Jobbat kérünk!

B. G. Közönsége meg, hogy nem írjuk ki a nevét, mely esetben elretent például állítanánk a közönség elé. Szerencsése, hogy civilizált korban élünk, különben kerékbe törnének az ilyen rigmusért:

Szivem megtörte a bánat és
csalódás
és égő fájdalom köszt keresi
a magányt
A csendes magányt keresi leltem,
Hol nem érez és nem fáj a
csalodot kebel.

Menjen a Szaharába!

Sz. K. Isztimér. — H. J. Moór. — B. S. Pázmánd. »Talpra magyar!«

T. J. Gyuró. A beküldött körlevelet csak hirdetmény alakjában, rendes díj fizetése mellett közölhetünk.

H. F. Dinnyés. Több ízben tapasztaltuk, hogy lapunk levelezői csupán azon dolgokról küldenek tudósítást, melyeknél saját személyük közelebbi érdekelt van. Ez a megjegyzésünk öntre is vonatkozik, azért kérjük, szíveskedjék egyéb eseményekre is kiterjeszkedni, mi a postaköltséget mindenkor készséggel meg fogjuk téríteni.

Gabonaárak.

— Piaczi árak 1898. június 18. —

Buza	11:50 — 12:00
Rozs	8:00 — 8:50
Árpa	6:40 — 6:80
Zab	— — —
Tengeri	6:20

Első székesfejevári

CZUKORKA-GYÁR.

Főnöklet: Sz.-Fejérvár, Nádor-utca.	Gyár: Székesfejérvár, Bástya-utca.	Fióküzlet: Várpalota.
---	--	--------------------------

Ajánlom a t. városi és vidéki közönség figyelmébe saját gyártmányu cukrászűteményeim, piskóttát, czukorkát, hábsütéményt és minden e szakba vágó készítményeim.

Saját töltésű, kitűnő minőségű pergett virágmez kilója 60 krtól 80 krig.

Elismert finomságu saját készítményü tea-sütémény nagyban és kicsinyben.

Gyertyák:

a főtisztelendő plebános urak becses figyelmébe;

I. Valódi méh-viaszgyertya . . . kg. 2'60

II. Kitűnő minőségű mű-viaszgyertya „1'60

Gyújtó viasztekeres, nem csepegtet

1 darab 10 kr. kg. 2'—

Megrendeléseket gyorsan, lelkiismeretesen postafordultával eszközölök.

Elismerő leveleket készséggel bocsájtok a n. é. közönség rendelkezésére megtekintés végett.

Tisztelettel:

Kitreiber Nándor.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gözcséplógarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound“ lokomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsólót, Stibor-féle körfűrészait,

„MILLENEUM“ KASZÁLÓ- ÉS ARATÓ-GÉPEIT, továbbá SACK-féle ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Fejérmegyei képviselő: **IFJB. LÖVINGER MÓR Székesfejérvár.**

Üzlethelyiség változtatás!

Van szerencsém a n. é. hölgy közönség szives tudomására hozni, miszerint 7-ik éve fennálló

női divat üzletemet

megnagyobbítottam

8 Kossuth-utca 20-ik sz. házból ugyancsak

Kossuth-utca 17. sz.

Dr. Saára-féle házba

helyeztem át.

A n. é. hölgy közönség eddigi szives pártfogását továbbra is kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Császár Ilma,
divatárusnő.

Eladó ház.

Egy 8—9 évig adómentes 1000 frtot jövedelmező ujonan épült

nagy udvar, kert és kitűnő ivóvizetszolgáltató kuttal, istállóval — szabadkézből jutányosáron

ELADÓ!

Tudakozódhatni Szirkovits G. M. Kossuth-utcai üzletében és a háznál Zöldfa-utca 27. szám alatt.

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,
(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival berendezett üzletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt háló-, ebédlő és szalon szoba butorok, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és nadszékek, függönytartók, matracok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű **asztalos és kárpitos munkák javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint. Ugyiszinte ruganyos matracok és rolleták készítését**

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

ULLMANN ÉS WEISZ

Székesfehérvár, Nádor-utca 4., zirczi templommal szemben.

A t. vevőközönség becses figyelmébe ajánlja:

Toll és selyem **LEGYEZŐIT**, gyémánt imitatio **EKSZEREIT**, legújabb divatu gyöngy és selyem ruhadiszeit.

SZALLAG-, CSIPKE-, BÁRSONY- és ZSINOR-DISZKET

Valódi francia **kézimunka és kötő anyagok**, felülmúlhatatlan francia szabásu **mellfűzőit**. Szintartó angol **batiszt zsebkendő** tuc. 1 frt. (alkalmi vétel.)

Nagy választék

minden izlésnek megfelelő utoisó divatu angol napernyök és antucásban.

FÉRFI ING, GALLÉR és NYAKKENDŐK

a legdivatosabb és legjobb kivitelben nagy választék.

Snappan, illatezer, eszevények, seivar és seivarka táskák szolid kivitelben.

ANGOL LINOLEUM és VIASZKOS VÁSZON GYÁRI RAKTÁR.

SZABOTT ÁRAK!

Kiváló tisztelettel **Ullmann és Weisz.**

STEININGER SÁNDOR divat-, vászen- és szőnyeg-üzletében

Székesfehérvár, (Pollák czipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meglepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonnemüekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rófös kitűnő minőség eszelőtt	7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász 30 „ „ „ „	7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi 50 „ „ „ „	25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Szigeti J. fényképész

tapasztalván, hogy a székesfejérvári és megyei nagyérdemű közönség Budapesten keresi fel fényirdájában a mi — különösen ha az egész család lefényképezette magát — költséges lévén, elhatározta, hogy febr. 16-tól kezdődőleg minden hét szerdáján Székesfejérvárott fényirdájában személyesen eszközli a felvételeket.

Kéri azonban az igen tisztelt közönséget, hogy méltóztatassanak azok, kik a felvételeket szerdán óhajtják eszközölni, ezt már a hét folyamán

Kossuth-utca 5. sz. fényirdájában elzözetesen bejelenteni.

RODE IMRE

Uri és női divatüzlete Székesfejérvárott,
Nádor-utca 17. szám.

A mélyen tisztelt vevő közönség h. figyelmét bátorodom felhívni az alatt felsorolt árakra, melyek új üzletemben nagy választékban legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be, u. m.:

Férfi kalapok:

férfi kemény kalap fekete 2- 3- 3-50
férfi puha kalap színes 1-50 1-80 3-
férfi puha kalap fekete 1-60 1-80 3-
férfi puha kalap Loden 1-20 1-50 1-80
gyermek kalap minden színben 75-től 1-50

Férfi sifion ing:

sima elővel gallér nélkül 1-20 1-50 2-
szeg. elővel gallér nélkül 1-50 1-80 2-20
himzett „ gallér nélkül 1-80 2- 2-40
batiszt „ gallér nélkül — 2-20
selyem „ gallér nélkül — 2-20 3-
férfi gallér fehér és színes 12 drb 2 frt.
férfi kézelő fehér és színes 12 pár 4 frt.
Creton gy. ing gallérral —90 1-20 —
sifion gallér nélkül 1- 1-20 —
férfi lábra való köpfer —80 1- 1-20
férfi lábra való atlas damask 1-30 1-60

Zsebkendők:

tél vászon színes széllal 1-20 1-50 1-80
czerina vászon színes széllal 2-40 3- 3-60
fehér vászon és batiszt 3-50 4-50 5-50
gyermek Clott esernyő —90 1- 1-20
férfi Clott esernyő 1- 1-20 1-50
félselyem esernyő 1-80 2- 2-20

Reklam nyakkendők:

Legdivatosabb formákuan 15, 20, 25 kr
Legdivatosabb form. selyem 30-tól 1-50

Bőrkeztük, elismert legjobb gyártmányu

férfi- és női- minden létező színnek-
ben párja **1-20** frt.

Nagy választék férfi, női és gyermek-harisnyákban, továbbá válfűzők, csipkék, szallagok, kötő és horguló pamutok, csipke függönyök és minden e szakmába vágó rövidárú czikkokban.

Számlák, körlevelek és árjegyzékek tisztán és csinosan!

ALAPITTATOTT 1871.

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdaja (gőzerővel)
KÖNYVKÖTÉSZETE

ES LEVÉLBORÍTÉK-GYÁRA

* SZÉKESFEJÉRVÁROTT. *

Készít minden néven nevezendő KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előjárók és árvaatyák számára. Szolgabírói hivataloknak. Ügyvédek, járásbírók és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlok és gazdák számára. Gyógyszertártulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL

nekülönben

IRODAI SZEREBŐL:

tinták, írónok, valódi aczel- és réztollak tollnyelek, pecsétviaszok s több efelől jutányos árak mellett!

Meghívó-, belépti-, csim- és látogató-jegyek díszesen!

BUTOR ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Alulírott tisztelettel értesíti a n. é. helybeli és vidéki közönséget, hogy eddig

Sas-utczában levő butorraktáromat

február 1-től kezdve

(Buzapiacz) Simor-utca 2. sz. a. emeleti helyiségbe

helyeztem át, hol dus választékban mindennemű asztalos-, kárpitos- és esztergályos-butorokat, ugyszintén tükröket, képeket, madraczokat, Thonet-féle hajlított székeket és egyéb butortárgyakat szabályos, szilárd és izlésteljes kivitelben, jótállás mellett rendkívül jutányos árakban kaphatók; nemkülönben vállalkozom e szakmákba vágó- bármelynemű új vagy átalakítási és javítási munkákra, helyben ugy mint vidéken lehető legjutányosabb árak mellett.

A nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses pártfogásáért esedezve

Kiváló tisztelettel

ID. FÜSTÉR IMRE,
butorgyáros és kárpitos-mester Sz.-Fejérvár.

VENDÉGLŐS URÁK FIGYELMÉBE

legújabb szerkezetű

SÖR és BORKIMÉRO KÉSZÜLÉKEK

egyszersmind

jégszekrények nagy jégmegtakarítással.

Ezen készülékkel egy hordó sör (Pilseni is) több napon át az utolsó pohárig jéghidegen és kristály tisztán mérhető.

Különlegesség: törvényesen védett, Universal Sör és borkimérol asztal, erős zinkbádoggal burkolattal mosóedénnyel, hűtőszekrényvel, ételneműeknek stb. Kivánatra vezeték közvetlen a pinczéből. Folyékony szénsavval vagy tiszta légnomással. Csinos kivitel, olcsó ár.

Dr. WÄGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak mint betéti társaság

BUDAPEST, TINODY-UTCA 3. SZÁM, a Gizella gőzmalom mögött.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.